

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. P. Szaba v trestnej veci obvineného **P. D. pre trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby** podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., vedenej na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 3 T 170/2004, na neverejnom zasadnutí konanom 21. mája 2009 v Bratislave o dovolaní obvineného P. D. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. marca 2008, sp. zn. 2 To16/2008, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného P. D. **sa odmieta.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu v Žiline z 11. decembra 2007, sp. zn. 3 T 170/2004, bol obvinený P. D. uznaný za vinného z trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od roku 2002 do 8. mája 2003 a od 19. decembra 2003 do 5. januára 2004 v Ž. a niekoľkokrát v obci R., na jeho chate spôsoboval svojej manželke J. D. fyzické utrpenie takým spôsobom, že ju bil päšťami, vyhrážal sa jej zabitím, vulgárne jej nadával (slovami uvedenými vo výroku rozsudku), ponižoval ju slovami, že je neschopná a nič nezrobí, jeho predošlej manželke nesiaha ani po členky, nakoľko nemá ukončenú strednú škodu, čím u nej vyvolal akútnu stresovú poruchu s obrazom reaktívnej krátkodobej, mierne depresívnej symptomatológie, spôsoboval fyzické a psychické utrpenie aj svojmu synovi D. D., a to tak že ho citovo deprimoval, vulgárne mu nadával, najmenej trikrát ho fyzicky

napadol, drevenou palicou, káblom a horolezeckým lanom, čím u neho vyvolal známky úzkostne fóbickej reaktivity, spúšťajúcej vyhýbavé únikové správanie poškodeného pred otcom.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 215 ods. 1 Tr. zák., v jeho znení účinnom do 31. decembra 2005, trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov, výkon ktorého mu podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. (účinného do 31. decembra 2005) podmiennečne odložil na skúšobnú dobu 2 (dvoch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený P. D. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Žiline rozhodol rozsudkom z 19. marca 2008, sp. zn. 2 To16/2008, tak, že podľa § 258 ods. 1 písm. c/ Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 zrušil rozsudok Okresného súdu v Žiline z 11. decembra 2007, sp. zn. 3 T 170/2004, a podľa § 259 ods. 3 citovaného Trestného poriadku rozhodol vo veci sám tak, že uznal obvineného P. D. za vinného z uvedeného trestného činu podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v jeho znení účinnom do 31. decembra 2005 na tom skutkovom základe, že

od roku 2002 do 8. mája 2003 a naposledy 5. januára 2004 v Ž. a niekoľkokrát v obci R., na jeho chate spôsobil svojej manželke J. D. fyzické utrpenie takým spôsobom, že ju bil päťami, vyhrážal sa jej zabitím, vulgárne jej nadával (slovami, ktoré sú obsiahnuté vo výroku rozsudku) a ponižoval ju slovami, že je neschopná a nič nezarábí, jeho predošlej manželke nesiaha ani po členky, nakoľko nemá ukončenú strednú školu, čím u nej vyvolal akútnu stresovú poruchu s obrazom reaktívnej krátkodobej, mierne depresívnej symptomatológie, spôsobil fyzické a psychické utrpenie aj svojmu synovi D. D., a to tak že ho citovo deprimoval, vulgárne mu nadával, najmenej trikrát ho fyzicky napadol, drevenou palicou, káblom a horolezeckým lanom, čím u neho vyvolal známky úzkostne fóbickej reaktivity, spúšťajúcej vyhýbavé únikové správanie poškodeného pred otcom.

Podľa tých istých ustanovení Trestného zákona, účinného do 31. decembra 2005, ako okresný súd aj krajský súd uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov, výkon ktorého mu podmiennečne odložil na skúšobnú dobu dvoch rokov.

Tento rozsudok Krajského súdu v Žiline napadol dovolaním, podaným prostredníctvom jeho obhajcu, obvinený P. D..

V dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por.

Poukázal na ustanovenia § 33 ods. 1 Tr. por., § 36 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a § 165 ods. 1, ods. 2 Tr. por. v zmysle ktorých orgány činné v prípravnom konaní nepostupovali, keď výsluch poškodenej D. dňa 20. januára 2004 uskutočnili bez účasti jeho obhajcu napriek tomu, že ho v tom čase už mal zvoleného a obhajca prejavil záujem zúčastniť sa osobne všetkých vyšetrovacích úkonov prípravného konania a súčasne požiadal vyšetrovateľa o včasné oznámenie času a miesta konania takýchto úkonov. Došlo tým k porušeniu jeho práva na obhajobu a takýto výsluch je potom absolútne neúčinným dôkazom a nie je ho možné v trestnom konaní ďalej použiť a poukázal pritom na niektoré judikáty uverejnené v českom komentári, českého Trestného poriadku.

V ďalšej časti dovolania obvinený uviedol, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 16. mája 2005 je zrejmé, že znalkyňa D. dňa 7. mája 2003 odborne vyšetřila D. D., syna obvineného, a teda sa oboznámila s rodinným prostredím pacienta. Nemôže byť potom pravdou, že neposkytla poškodenému psychologickú pomoc, a teda absolvoval len formálny vstupný pohovor, ako sa uvádza v rozhodnutí súdu prvého stupňa.

Obvinený vyslovil názor, že uvedené predstavuje skutočnosť, pre ktorú by mohla byť znalkyňa vylúčená, resp. by jej inak bránila byť vo veci činná ako znalec a ktorú bola povinná bez odkladu oznámiť. Napriek tomu bola činná vo veci znaleckého dokazovania, a to vyšetřenia duševného stavu obvineného, otca D. D..

Takýto dôkaz podľa jeho názoru trpí chybou, ktorá zakladá dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 písm. g/ Tr. por.

Súdy nemali podľa neho na také dôkazy vôbec prihliadať. Tieto pochybenia neúspešne namietal v odvolacom konaní.

Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uvedeným rozsudkom Krajského súdu v Žiline bol porušený zákon v tých ustanoveniach, ktoré špecifikoval v dovolaní a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline a prípadne aj ďalšie rozhodnutia na zrušený rozsudok obsahovo nadväzujúce, ktoré vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu v Žiline, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Poznamenať treba, že obvinený nenavrhol zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa, hoci po eventuálnom zrušení rozsudku Krajského súdu v Žiline, by vo veci nastal taký právny stav ako pred rozhodnutím o odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry v Žiline a navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Poznamenal, že aj keď vyšetrovateľ v prípravnom konaní opomenul k výsluchu poškodenej privolať už zvoleného obhajcu, právo obvineného na obhajobu pred vynesením právoplatného rozsudku nebolo porušené, pretože súd rozhodoval až po dôkazoch vykonaných na hlavnom pojednávaní, kde už pri každom úkone obhajca bol prítomný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. poriadku).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Tieto dôvody, ako dovolacie, ako aj ďalšie podľa písm. a/ až písm. g/ § 371 ods. 1 Tr. por. nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Z obsahu odvolania obvineného P. D. proti rozsudku súdu prvého stupňa možno zistiť, že tie isté námietky ako teraz v dovolaní, uplatnil obvinený už v odvolaní. Krajský súd ich mal na pamäti, lebo ich konštatoval v odôvodnení svojho rozhodnutia a z výsledku jeho rozhodnutia je zrejmé, že ich neakceptoval.

K prvému dovolaciemu dôvodu treba uviesť, že konanie na súde prebiehalo podľa základných zásad trestného konania a príslušných ustanovení Trestného poriadku, v ktorých najvyšší súd nezisťuje porušenie. Obvinený mal v súdnom konaní zachované všetky obhajovacie práva v plnom rozsahu. Na hlavnom pojednávaní bol vykonaný podrobný výsluch svedkyne – poškodenej J. D., ktorého sa aktívne zúčastnil aj prítomný obhajca obvineného P. D.. Výsledky tohto výsluchu poškodenej, uskutočneného podľa zásady bezprostrednosti a ústnosti, teda jej výpoveď uskutočnená za účasti obhajcu na hlavnom pojednávaní bola relevantná a braná do úvahy pri hodnotení dôkazov a ustálení skutkového stavu.

Zodpovedá síce skutočnosti, že obhajcovi obvineného v prípravnom konaní malo byť umožnené, aby sa mohol zúčastniť výsluchu poškodenej a keď o úkone nebol upovedomený, bolo porušené právo obvineného na obhajobu.

Túto dovoláciu námietku obvineného by však bolo možné uznať ako opodstatnenú len vtedy, ak by výpoveď svedkyne – poškodenej z prípravného konania urobená bez prítomnosti obhajcu, bola rozhodujúca pre zistenie skutkového stavu súdom, ak by bola napr. čítaná na súde pre niektorý z dôvodov § 263 Tr. por. (resp. § 211 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, ktorý bol aplikovaný okresným a krajským súdom). Taký dôkaz by potom nebolo možné vôbec použiť z dôvodov uvádzaných obvineným v dovolaní.

Trestný poriadok v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ však predpokladá pre uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu nie každé porušenie práva na obhajobu, ale jeho **zásadné porušenie**. O zásadné porušenie tohto práva z dôvodov vyššie uvedených v danom prípade nešlo.

K ďalšiemu dovolaciemu dôvodu treba poznamenať, že z ustanovení § 105 a nasl. a § 116 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005, ktorý bol v danom prípade aplikovaný, nevyplýva, že by znalkyňa z odvetvia psychológie, ktorá spolu s dvomi znalcami z odboru zdravotníctva – odvetvia psychiatrie podávala posudok o duševnom stave obvineného P. D., bola vylúčená z možnosti pribratia za znalca, ak predtým, v minulosti odborne vyšetrila poškodeného.

Zo zákona bolo vylúčené len pribratie znalca na prehliadku a pitvu mŕtvoly, ktorý ako lekár zomrelého ošetroval za choroby, ktorá smrti bezprostredne predchádzala.

Okolnosti uvádzané obvineným v dovolaní neznamenaajú, že by sa pre ne musela znalkyňa namietat', alebo ju mohla namietat' niektorá zo strán, pokiaľ nebol zistený bližší osobný vzťah znalkyne k rodine obvineného a poškodených, ktorý by opodstatňoval predpoklad jej zaujatosti. Nič také zo spisového materiálu nevyplýva.

Preto dovolací dôvod uvádzaný obvineným podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. nie je daný.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací so zreteľom na to, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., dovolanie obvineného P. D. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 21. mája 2009

JUDr. Milan K a r a b í n , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová